

Sygn. akt II Ca 584/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Iwona Siuta
Sędziowie:	SO Dorota Gamrat - Kubeczak SR del. Dagmara Gałuszko (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Ziemowit Augustyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 grudnia 2014 roku w S.

sprawy z powództwa **Województwa (...) w S.**

przeciwko **(...) Spółce Akcyjnej
w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 29 października 2013 roku, sygn. akt I C 1374/13

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda Województwa (...) w S. kwotę 1 200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt II Ca 584/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29.10.2013r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie uwzględnił powództwo Województwa (...) w S. w przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. i zasądził od pozwanej spółki na rzecz powoda kwotę 15160 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14.06.2012r. do dnia zapłaty oraz kwotę 3158 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższy wyrok Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i prawnych.

Województwo (...) zawarło dnia 22.10.2010r. z (...) S.A. w P. umowę na opracowanie dokumentacji dla projektu

„Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr (...) na odcinku B. – K.”. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 15160 zł termin wykonania przedmiotu umowy określono do dnia 30.04.2012r. Gwarantem z gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania tej umowy był pozwany (...) Zakład (...) w W.. Gwarancja zabezpieczała należyte wykonanie przez zobowiązanego (...) S.A umowy z dnia 22.10.2010r. Zgodnie z gwarancją gwarant zobowiązał się nieodwołalnie i bezwarunkowo do zapłaty na rzecz beneficjenta tj. Województwa (...) kwoty 15160 zł – sumy gwarancyjnej z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez zobowiązanego gwarancja w § 3 stanowiła, że gwarant dokona zapłaty w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu pierwszego pisemnego wezwania do zapłaty zawierającego oświadczenie beneficjenta, że żadna kwota jest należna i wymagalna z tytułu określonego w § 2 ust 1 a zobowiązany pomimo pisemnego wezwania w wyznaczonym w wezwaniu terminie nie wykonał lub wykonał nienależycie swoje zobowiązanie wynikające z tytułu określonego w § 2 ust 1 o ile wezwanie zostanie złożone za pośrednictwem banku prowadzącego rachunek beneficjenta, który potwierdzi, że wezwanie zostało podpisane przez osoby, które w dacie złożenia tych podpisów były uprawnione do reprezentacji beneficjenta oraz, który potwierdzi własnoręczność tych podpisów, w wezwaniu zostanie zaś wskazany rachunek beneficjenta, na który warrant powinien dokonać zapłaty z tytułu gwarancji. W § 5 gwarancji przewidziano, że obowiązuje ona od dnia zawarcia umowy do 30.05.2012r. i tylko wezwanie do zapłaty doręczone w tym okresie i spełniające wszystkie wymogi formalne określone w § 3 będzie powodowało obowiązek zapłaty z tytułu gwarancji. Pismem z dnia 22.03.2012r. powód wezwał (...) S.A. w P. do pisemnego szczegółowego przedstawienia stopnia zaawansowania prac projektowych oraz informacji o ewentualnych utrudnieniach do dnia 29.03.2013r. Wykonawca nie udzielił odpowiedzi na to wezwanie. Następnie pismem z dnia 26.04.2012r. zwrócił się do (...) S.A. w P. o pilne przedstawienie stopnia zaawansowania zleconych prac projektowych, zagroził możliwością odstąpienia od umowy i wezwał do udzielenia odpowiedzi do dnia 9.05.2012r. Pismem z dnia 4.05.2012r. powód wezwał wykonawcę do niezwłocznego przekazania wykonanego projektu, wskazując, że upłynął przewidziany umową termin realizacji oraz poinformował, że przystąpi do naliczania kar umownych i zastrzegł możliwość dochodzenia odszkodowania uzupełniającego. W piśmie z dnia 17.05.2012r. skierowanym do (...) S.A w P. powód zawarł oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 22.10.2010r. z winy wykonawcy z powodu niewywiązania się wykonawcy z obowiązków umownych oraz nie przedstawienia – mimo kilkukrotnych wezwań – stopnia zaawansowania prac projektowych. W dniu 30.05.2012r. powód doręczył pozwanemu za pośrednictwem banku prowadzącego jego rachunek tj. (...) S.A. wezwanie z dnia 24.05.2012r. do zapłaty kwoty 15160 zł z tytułu gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu. W treści tego wezwania powołał się na gwarancję złożoną przez zobowiązanego wskazując jej dokładne dane, podał, że żąda zapłaty kwoty 15160 zł brutto w związku z niewykonaniem umowy przez zobowiązanego, wskazał rachunek bankowy, na który gwarant powinien dokonać zapłaty. W treści wezwania zawarł również oświadczenie, że ”1. Żądania kwota jest należna i wymagalna z tytułu niewykonania zobowiązania, tj. umowy zabezpieczonej gwarancją przez zobowiązanego; 2. Zobowiązany pomimo pisemnego wezwania w wymaganym terminie nie wykonał zobowiązania wynikającego z umowy”. Wezwanie zostało podpisane przez osoby uprawnione do reprezentacji powoda. Pozwany ubezpieczyciel odmówił zapłaty, o czym poinformował powoda w piśmie z 13.06.2012r. W piśmie tym wskazał, że wezwanie do zapłaty z tytułu przedmiotowej gwarancji ubezpieczeniowej zostało mu doręczone w dniu 30.05.2012r. za pośrednictwem (...) S.A. Stwierdził, że brak podstaw do zapłaty bowiem wezwanie nie spełnia wszystkich wymogów formalnych wezwania do zapłaty określonych w § 3 gwarancji, gdyż nie zawiera oświadczenia beneficjenta, że zobowiązany pomimo pisemnego wezwania w wyznaczonym w wezwaniu terminie nie wykonał należycie swojego zobowiązania wynikającego z tytułu określonego w § 2 ust. 1 gwarancji. We wrześniu 2012r. powód skierował do pozwanego przedsądowe wezwanie do zapłaty. W odpowiedzi pozwany podtrzymał swoje stanowisko. W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sad Rejonowy uznał powództwo oparte na udzielonej przez pozwanego gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu nr GKo/876/2010/081 z dnia 29.09.2010r. Sąd ten wskazał, że spór stron sprowadzał się do poprawności formalnej wezwania do zapłaty sumy gwarancyjnej wystosowanego przez powoda dnia 24.05.2012r. do pozwanego zakładu ubezpieczeń a ogniskującym się wokół okoliczności wypełnienia przez to wezwanie wymogów przewidzianych w § 3 gwarancji ubezpieczeniowej z uwagi brak w samej treści wezwania oświadczenia beneficjenta, że zobowiązany pomimo pisemnego wezwania w wyznaczonym w wezwaniu terminie nie wykonał bądź wykonał nienależycie swoje zobowiązanie wynikające z § 2 ust. 1 gwarancji. Pozwany wskazywał również, że powód formułując pisma do wykonawcy nie określił w wezwaniu terminu do należytego wykonania zobowiązania wynikającego z umowy. Dodatkowo pozwany podniósł, iż powód nie wykazał, iż wezwał pozwanego do

zapłaty w okresie obowiązywania gwarancji tj. do 30.05.2012r. Zdaniem Sądu Rejonowego powód wykazał, że doręczył wezwanie do zapłaty w dniu 30.05.2012r., wynika to bowiem wprost z pisma pozwanego z 13.06.2012r. skierowanego do powoda w odpowiedzi na wezwanie do zapłaty sumy gwarancyjnej, w którym to pozwany podał, że otrzymał wezwanie do zapłaty za pośrednictwem banku w dniu 30.05.2012r. Poza tym pozwany okoliczności tej nie podniósł w sprzecznie od nakazu zapłaty pomimo pouczenia o treści art. 503§1 kpc. Następnie w ocenie Sądu Rejonowego zostały spełnione wszystkie wymogi warunkujące zapłatę przez pozwanego jako gwaranta na rzecz powoda jako beneficjenta sumy gwarancyjnej przewidzianej w gwarancji ubezpieczeniowej z dnia 29.09.2010r. Sąd Rejonowy podkreślił, że zobowiązanie gwaranta z tytułu gwarancji nie jest zobowiązaniem akcesoryjnym. Odpowiedzialność gwaranta ma charakter zobowiązania samodzielnego, którego istnienie i zakres nie zależy od istnienia i zakresu innego zobowiązania, w szczególności zobowiązania dłużnika – oferenta ze stosunku podstawowego. Istnienie i zakres samodzielnego zobowiązania gwaranta określa zatem sama umowa gwarancji ubezpieczeniowej i gwarant płaci własny dług. Dodatkowo Sąd Rejonowy wskazał, że wbrew twierdzeniom pozwanego kierowane przez powoda do (...) S.A. w P. wezwania dostatecznie precyzyjne określały termin w jakim zobowiązany powinien wykonać przedmiot umowy. W wezwaniach tych pozwany określał konkretne terminy udzielenia informacji, a w wezwaniu z dnia 4.05.2012r. wezwał zobowiązanego do niezwłocznego przekazania wykonanego projektu. W ocenie Sądu Rejonowego różnice pomiędzy sformułowaniami zawartymi w wezwaniu do zapłaty sformułowanym przez powoda, a treścią dokumentu gwarancji nie odbiegają znaczeniowo od ustalonych w gwarancji wymogów i tym samym nie dyskwalifikowały tego wezwania w zakresie wymogów określonych w § gwarancji. Analiza dokumentu gwarancji wskazuje, że beneficjent domagając się wypłaty sumy gwarancyjnej powinien złożyć oświadczenie o treści dokładnie oznaczonej w § 3 dokumentu gwarancyjnego nie oznacza jej mechanicznego zacytowania, lecz przytoczenia wszystkich wymaganych, określonych tam elementów. Użycie odmiennych, przy tym jednoznacznych sformułowań, czy też zamieszczenie dodatkowych doprecyzowujących zapisów mieszczących się w pojęciach wymaganej, oznaczonej w gwarancji treści wezwania, nie może być poczytywane za nie spełnienie wymogów wezwania. Zdaniem Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie istotne znaczenie należy przypisać wprost wyrażonemu w treści dokumentu gwarancyjnego celowi zawarcia umowy gwarancji, jakim jest udzielenie zabezpieczenia należytego wykonania przez (...) S.A. w P. umowy zawartej z powodem w dniu 22.10.2010r. Wymóg złożenia oświadczenia o treści określonej w § 3 gwarancji. Wymóg złożenia oświadczenia o treści określonej w §3 gwarancji z dnia 29.09.2010r. służył ustaleniu, czy zostały spełnione przesłanki wypłaty sumy gwarancyjnej w kwocie 15160 zł. Z tego punktu widzenia należy oceniać poprawność wezwania do zapłaty skierowanego do beneficjenta do pozwanego, a mianowicie czy jego treść umożliwia zbadanie przez zakład ubezpieczeń czy zaistniał wypadek gwarancyjny. Taki sposób wykładni jest zgodny z celem udzielenia gwarancji i nie pozostaje w sprzeczności z zasadami współzycia społecznego lub ustalonymi zwyczajami. Do odmiennego wniosku nie może prowadzić wzgląd na szczególny formalny charakter, gdyż konieczność spełnienia określonych w tej gwarancji wymogów formalnych należy oceniać także w kontekście celu tej czynności prawnej. Z powyższych względów Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powód w sposób prawidłowy wezwał pozwanego do zapłaty sumy gwarancyjnej w kwocie 15160 zł. o odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 kc, zasądzając je od dnia 14.06.2012r. tj. po upływie czternastodniowego terminu przewidzianego w § 3 gwarancji od dnia doręczenia pozwanemu wezwania do zapłaty. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania Sąd Rejonowy oparł na przepisach art. 98 § 1, 3, 4 art. 99 kpc i § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżył go w całości zarzucając mu:

- naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez ich błędną interpretację na niekorzyść pozwanego, a określonych w:

- art. 351(1) kc w zw. z § 3 i 5 gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu Nr GKO/876/2010/081, poprzez stwierdzenie, że powód w sposób prawidłowy wezwał pozwanego do zapłaty sumy gwarancyjne w kwocie 15160 zł, pomimo, że co innego wynika z § 3 gwarancji,

- art. 65§ 2 kc poprzez jego zastosowanie przy interpretacji postanowień § 3 i 5 gwarancji ubezpieczeniowej, podczas, gdy z uwagi na specyficzny charakter umowy gwarancji ubezpieczeniowej nie powinien być stosowany,

- naruszenie przepisów prawa procesowego, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, prowadzące w efekcie do sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego,

- ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania – przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazane zarzuty zostały rozwinięte. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego apelujący podkreślił formalistyczną wykładnię treści gwarancji, a tym samym, co najmniej ograniczenie stosowania art. 65 § 2 kc. Podkreślił, że ściśle przestrzeganie wymogów formalnych zapewnia pozwanemu – gwarantowi możliwość uniknięcia nadużywania gwarancji. Wymogi formalne i treść oświadczenia, które miał złożyć powód były określone w umowie gwarancji i zostały zaakceptowane przez powoda. Zdaniem apelującego Sąd Rejonowy dowolnie dokonał oceny zapisów umowy gwarancji. Zdaniem apelującego powód formułując pisma do zobowiązanego wykonawcy nie określił terminu do wykonania zobowiązania wynikającego z umowy, zaś w skierowanym do niego wezwaniu do zapłaty widniał zapis, iż wykonawca nie wykonał umowy w wymaganym terminie, podczas, gdy w § 3 gwarancji ubezpieczeniowej widnieje zapis, że z wezwania winno wynikać, iż wykonawca pomimo pisemnego wezwania w wyznaczonym w wezwaniu terminie nie wykonał lub nienależycie wykonał swoje zobowiązanie.

W odpowiedzi na apelację powód w piśmie z dnia 6.06.2014r. wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał, że popiera zarówno ustalenia faktyczne jak i rozważania prawne Sądu pierwszej instancji zaś zarzuty pozwanego są nieuzasadnione. Powód podkreślił, że w piśmie z dnia 26.04.2012r. wyznaczył wykonawcy termin do dnia 9.05.2012r., zaś w piśmie z dnia 4.05.2012r. wezwał wykonawcę do niezwłocznego przekazania pełnego zleconego opracowania projektowego. Wykonawca do wezwań tych się nie ustosunkował się i zobowiązania nie wykonał, stąd wyznaczanie dodatkowego terminu było bezprzedmiotowe. Jeżeli zaś chodzi o zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego, to pozwany nie wskazał o jakie przepisy mu chodzi i na czym naruszenia te polegały. Stąd zarzuty apelacji nie mogą zdaniem powoda dostatecznie podważyć wyroku Sądu Rejonowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja okazała się niezasadna.

Sąd Okręgowy w całości podziela i uznaje za własne - bez potrzeby powtarzania - zarówno dokonaną przez Sąd I instancji ocenę materiału procesowego, wyprowadzone na podstawie tej oceny ustalenia faktyczne i ich kwalifikację prawną w zakresie możliwych do zastosowania, w ukształtowanych przez powoda przedmiotowych granicach powództwa przepisach prawa. Komplementarnemu i nie wymagającemu uzupełnienia stanowisku Sądu Rejonowego w tej materii skarżący nie przedstawił tego rodzaju zarzutów, które mogłyby je w jakikolwiek sposób zdyskwalifikować.

Skarżący wskazał na naruszenie przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego a mianowicie art. 353 (1) kc w zw. z § 3 i 5 gwarancji ubezpieczeniowej poprzez stwierdzenie, że powód w sposób prawidłowy wezwał pozwanego do zapłaty sumy gwarancyjnej i art. 65 § 2 kc przez jego zastosowanie przy interpretacji postanowień § 3 i 5 gwarancji ubezpieczeniowej, podczas, gdy nie powinien być stosowany. Art. 353 (1) kc stanowi, że strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Art. 65 § 2 kc stanowi zaś, że w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Paragraf 3 gwarancji określał warunki wypłaty sumy gwarancji, zaś § 5 wskazywał na okres obowiązywania

gwarancji oraz zawierał stwierdzenie, że jedynie wezwanie do zapłaty doręczone w tym okresie i spełniające wszystkie wymogi formalne określone w § 3 będzie powodowało obowiązek zapłaty z tytułu gwarancji. Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do oceny czy zawarte w wezwaniu do zapłaty skierowanym przez powoda do pozwanego oświadczenie powoda brzmiące „2. zobowiązany pomimo pisemnego wezwania w wymaganym terminie nie wykonał zobowiązania wynikającego z umowy” odpowiada zawartemu w § 3 gwarancji wymogowi złożenia w wezwaniu do zapłaty oświadczenia, że „zobowiązany pomimo pisemnego wezwania w wyznaczonym w wezwaniu terminie nie wykonał lub wykonał nienależycie swoje zobowiązanie wynikające z tytułu określonego w §2 ust. 1”. Podzielając argumentację zawartą w uzasadnieniu Sądu Rejonowego, zgadzając się także z poglądem skarżącego, iż z uwagi na specyfikę gwarancji ubezpieczeniowej, jej samodzielny charakter i niemożność odwoływania się gwaranta do stosunku podstawowego, treść gwarancji nie powinna być poddawana wykładni elastycznej i liberalnej podkreślenia wymaga, że mimo, że wezwanie do zapłaty z dnia 24.05.2012r. nie zawiera dosłownego powtórzenia słów zawartych w § 3 gwarancji, zawiera jednak stwierdzenie o znaczeniu tożsamym ze znaczeniem wynikającym z § 3 gwarancji. Wskazać w tym miejscu należy, że żaden przepis prawa ani orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych nie wskazuje na zakaz stosowania przy interpretacji treści gwarancji ubezpieczeniowej art. 65 § 2 kc. Orzecznictwo wskazuje jedynie na uwzględnianiu przy stosowaniu tego przepisu specyficznego charakteru tej umowy. Nie oznacza to jednak także, że dokonując interpretacji zapisów umowy łączącej strony nie należy mieć na uwadze jej celu, to jest w tym przypadku zabezpieczenia należytego wykonania przez zobowiązanego umowy o „opracowanie dokumentacji dla projektu : Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr (...) na odcinku B. – K.”, zaś poza sporem między stronami pozostawał fakt, że umowa ta nie została przez zobowiązanego wykonana. Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy dokonując interpretacji § 3 i 5 gwarancji ubezpieczeniowej prawidłowo zastosował reguły wykładni oświadczeń woli wynikające z treści art. 65 § 2 kc, biorą pod uwagę także inne postanowienia tej umowy w tym § 1 i 2 oraz cel jej zawarcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2013r., IV CSK 569/12). W związku z powyższym w ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku nie naruszył także zasady swobody umów wyrażonej w art. 353 (1) kc. dokonana przez ten Sąd interpretacja §3 i 3 gwarancji ubezpieczeniowej jak wskazano wyżej jest prawidłowa, a wysnute wnioski zgodne z zasadami logicznego rozumowania.

Odnosząc się z kolei do podniesionego przez pozwanego zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów prawa procesowego mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, prowadzące do sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego, wskazać należy, że pozwany nie wskazał, jakich przepisów prawa procesowego dopuścił się naruszenia Sąd Rejonowy. Tak ogólne sformułowanie, jakie zawiera w tej części apelacja bez uzasadnienia i wyjaśnienia, na czym to naruszenie miałoby polegać uniemożliwia odniesienie się do tego zarzutu.

Reasumując, żaden z podniesionych przez apelującego zarzutów nie okazał się uzasadniony, co skutkowało oddaleniem apelacji (art. 385 k.p.c.).

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego zapadło na podstawie art. 98 § 1 kpc, który statuuje zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Pozwany jako przegrywający sprawę powinien zwrócić powodowi koszty postępowania odwoławczego, które stanowiło wynagrodzenie pełnomocnika. Wysokość tego wynagrodzenia ustalono na podstawie §4 ust 2, §6 pkt 3 w zw. z § 13 ust 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz.U. z 2013r., poz. 490).